

TÜRK ROMANININ İLK DÖNEMLERİNE YANSIYAN KANUNSUZLUK

Elif KAYA

Artvin Çoruh Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Artvin / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Türk Romanı, eşkıyalık, başkaldırı, kırsal yaşam.

ÖZET

Hayatın aynası olarak görülen roman, düşünsel ve toplumsal değişmelerin birçoğunu bünyesinde barındırır. Modern edebiyatın en iyi temsilcilerinden olan edebi tür, önceki devirlerde devam eden sözel anlatı türlerinin de devamı gibidir. Bu bağlamda sözlü geleneğin ön plana çıkan özelliklerinden eşkıyalık, çağdaş bir tür olan romanda yer alır. Resmi tarihin ötesinde edebiyata da sosyal bir olgu olarak yansıyan ve Eric J. Hobsbawm geliştirdiği “soylu eşkıyalık” terimi, sanayileşme süreci Türk romanında Yaşar Kemal başta olmak üzere birçok eserde yankısını bulacaktır. Fakat Türk romanının ilk dönemlerinde yaşanan toplumsal değişimlerin yansıması olarak Eric J. Hobsbawm tanımladığı “soylu eşkıyalık” teriminin farklı bir durumu gözlemlenir. Sosyal olaylarla ilintili olan bu durum soylu eşkıyalığın aksine soysuz bir başkaldırı olarak romanda yer alır. Dönemin siyasal şartları düşünüldüğünde bu durum kolaylıkla açıklanabilir. Osmanlı Devletinin yıkılış süreciyle başlayan yenileşme süreci İstanbul dışında kalan bölgelerde özellikle Anadolu’da gelir dağılımında eşitsizliğe neden olur. Ekonomik sıkıntıların yanı sıra halkın savaşlar karşısında yenilgisi/korkusu da kanunsuz yapılanmayı ortaya çıkaracaktır. Romanlara yansıyan bu süreç “eşkıya-devlet-köylü” üçgeni içinde, çatışmalar doğuracak şekilde ilerler. Bu çalışmada kanunun zayıfladığı bu dönemi eserlerine taşıyan/değerlendiren sanatçıların romanları incelenmiştir.